

Ronde van Vlaanderen 2025

17 November 2025

Cultuur
smakers

Toekomstgedicht

Cultuur
smakers

Door: Rosie Guillaume

Cultuur is water.

Ze zoekt haar weg, ook als de bedding
scheurt
of de bron lijkt te slinken.

Ze stroomt door handen die geven,
door mensen die tijd maken,
door ogen die blijven kijken
naar wat schoon is en wat nog beter kan.

We hebben tegenwind gevoeld,
het water hoog zien staan,
maar wie ooit echt in cultuur zwemt
weet dat ze redt.

Ze tilt, ze draagt, ze laat drijven
wie anders zinkt.

Cultuur is geen bezit; ze is beweging.
Ze verbindt oevers, spoelt muren glad,
en herinnert ons eraan dat we allemaal
water zijn:
golvend, zoekend, nooit alleen.

Welkom & Voorstelling Lies

Cultuur
smakers

Programma

- Presentatie: Euh, subsidies SCW?
- Workshop: zorgen voor morgen
- Netwerkmomentje

Vlaamse regering hakt subsidieknoop door: compromis “waar iedereen ontevreden over is”

+ Subsidiediscussie dreigt Vlaamse regering te verlammen

Als er woensdagavond geen doorbraak komt in een aanslepende discussie over subsidie in het middenveld, legt Vooruit de Vlaamse regering lam. De discussie dreigt te worden symbolisch vanwege de gevoelige besparing van 3,6 miljoen op subsidies voor het middenveld.

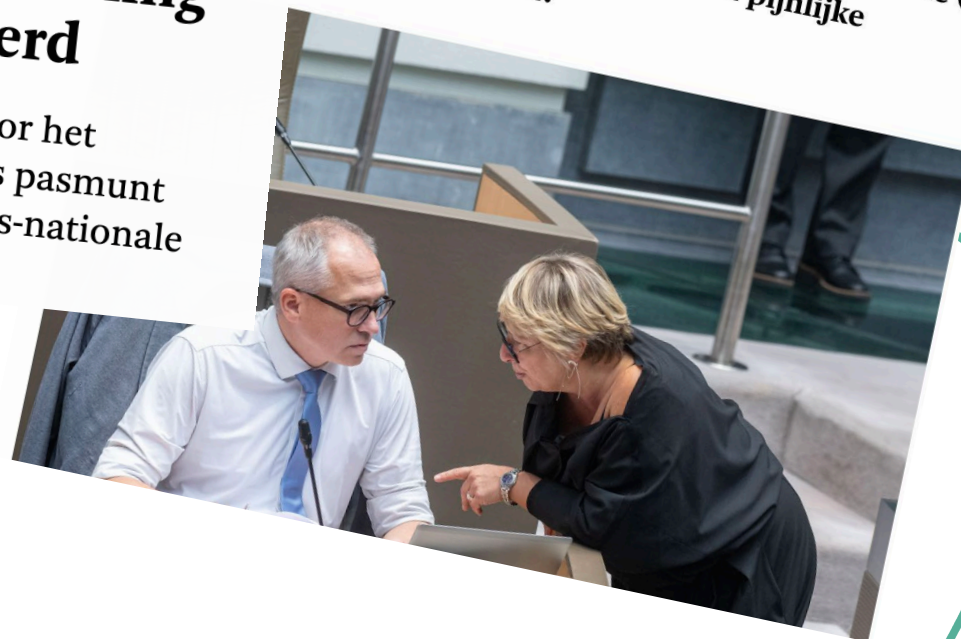
+ Zes ‘linkse’ organisaties krijgen rekening van politiek compromis gepresenteerd

De Vlaamse regering bespaart 3,6 miljoen op subsidies voor het middenveld. Zes ‘linkse’ organisaties betalen voor de drooglegging van een deel van de Vlaamse cultuursector. De Vlaamse regering bespaart 3,6 miljoen op subsidies voor het middenveld. Zes ‘linkse’ organisaties betalen voor de drooglegging van een deel van de Vlaamse cultuursector.

Eerste organisatie stapt naar Raad van State, ook geen geld meer voor 2 linkse verenigingen door band met “gewelddadig extremisme”

Vlaamse regering bereikt akkoord over besparingen in cultuursector: zowel rechtse als linkse organisaties verliezen subsidies

De vrede in de Vlaamse regering lijkt teruggekeerd: na dagen van ruzie heeft de ploeg van Matthias Diependaele (N-VA) een principiële akkoord bereikt over een pijnlijke besparing in de cultuursector.

Deze organisaties krijgen geen subsidies meer

Subsidiebedrag 2025 ▼

Landelijk erkende organisatie (negatief advies)	
Cultuursmakers	586.650
Vormingsinstituut Rode Kruis-Vlaanderen	538.927
Feniks	537.437
PRH	466.288
De Kei	463.239
Cultuurlab Vlaanderen	363.812
VVVUUR	359.025
Vlaamse Volksbeweging	318.854
Het Vlaamse Kruis	198.556
Furia	176.891
LETS Vlaanderen	176.891
Samenhuizen	176.891

PERSMEDEDELING

Tot slot zal de Vlaamse regering werk maken van een nieuw decreet voor de structurele subsidies voor het sociaal-cultureel volwassenenwerk. Daarbij is het de bedoeling om de planlast voor de organisaties te verminderen en een ander, duidelijker beoordelingssysteem op te zetten. Dit nieuwe decreet moet in voege kunnen treden op 30 april 2027. Organisaties die nu geen erkenning of subsidie krijgen, kunnen dan een aanvraag indienen.

Euh, subsidies SCW?

Cultuur
smakers

Onze missie en visie

Cultuursmakers is een vereniging waar gedreven vrijwilligers met veel goesting **culturele activiteiten** op touw zetten. Hieruit halen ze energie en voldoening en kunnen ze zich **ontplooiën**.

Mensen en cultuur dichterbij elkaar brengen, daar doen we het voor! Bij ons kan je **samen met anderen** cultuur ontdekken, beleven en ervan genieten. Zo groeit er echt **contact en verbinding tussen mensen**.

Bij Cultuursmakers kijken we met een verruimende blik naar de wereld, met **respect en openheid naar iedereen**. Op die manier dragen we bij aan een **warme samenleving**.

Cultuursmakers en sociaal-cultureel werk

Vanuit de ontstaansgeschiedenis, activiteiten en vrijwilligerswerking kan je stellen dat Cultuursmakers een sociaal-culturele organisatie is. Er zijn tevens raakvlakken met erfgoed, toerisme, vorming, welzijn,...

“Sociaal-cultureel werk wil de banden tussen mens, groep en samenleving versterken. Sociale leerprocessen in gang zetten, de participatie van mensen aan cultuur, maar ook het beleid stimuleren en mensen sensibiliseren en activeren, dat zijn kernopdrachten.” (naar <https://www.ucll.be/nl/bachelor/sociaal-werk/sociaal-cultureel-werk>)

Dat Cultuursmakers sociaal-cultureel werk is, staat buiten kijf!
Dat willen we ook blijven. Een doorstart is mogelijk.

Cultuursmakers en subsidies SCW

Vlaanderen geeft vanuit het Departement Cultuur subsidies aan SCW (Sociaal-cultureel Volwassenenwerk):

- Werkingsubsidies voor 5 jaar op basis van een beleidsplan
- Voor laboprojecten SCW (max 3 jaar)

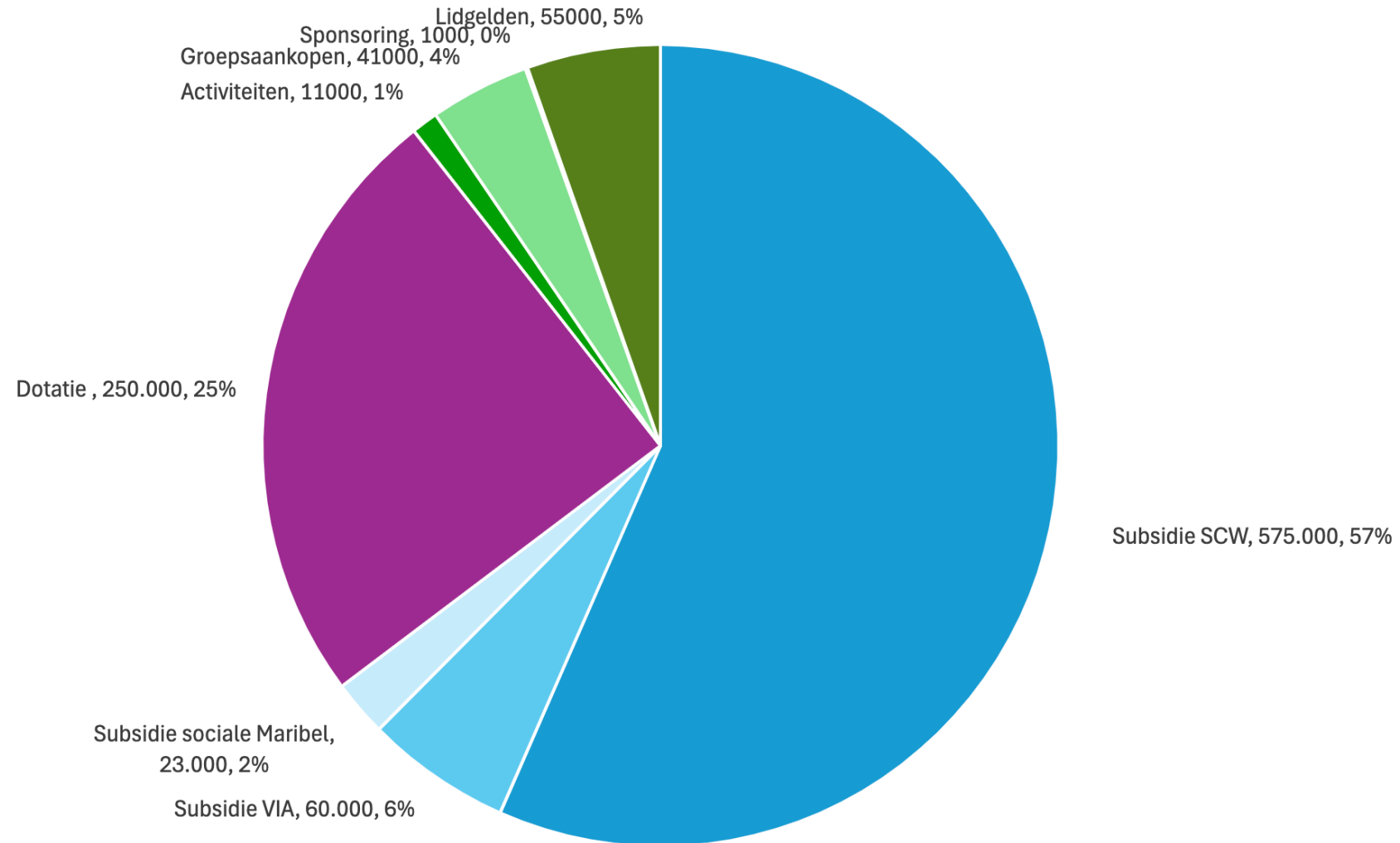
Sociaal-culturele activiteiten doen alleen is echter niet genoeg om subsidies te krijgen. De subsidie-aanvraag en werking moet voldoen aan het Decreet **sociaal-cultureel volwassenenwerk**.

In 2017 veranderde dit decreet sterk.

Er is geen aparte erkenning SCW meer.

Subsidies SCW & inkomsten Cultuursmakers

Eigen en historische reserves

Dotatie en inzet reserves

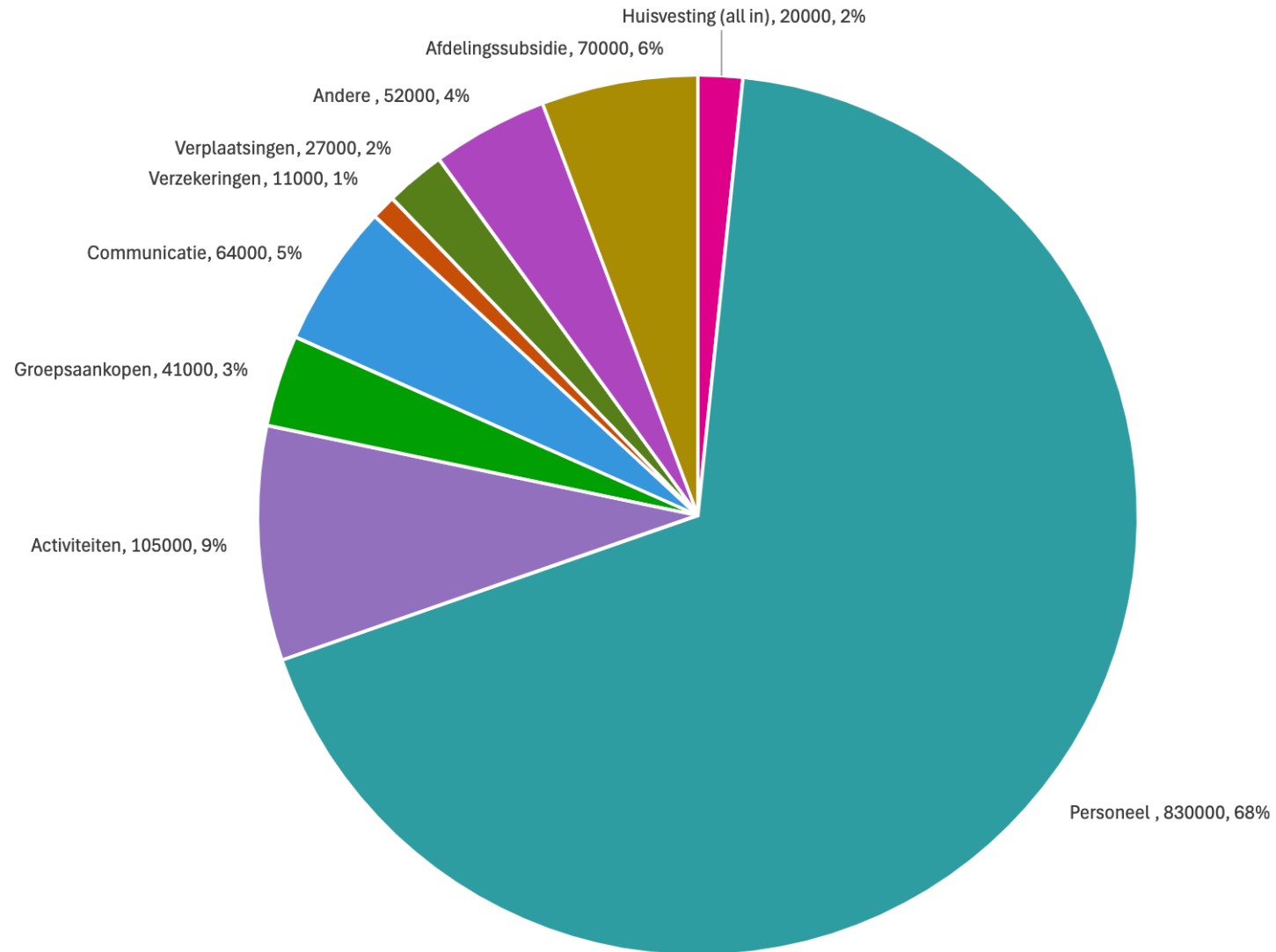
+ - 9 mio

2021 – 2025: 250.000 euro per jaar +
jaarlijks structureel verlies

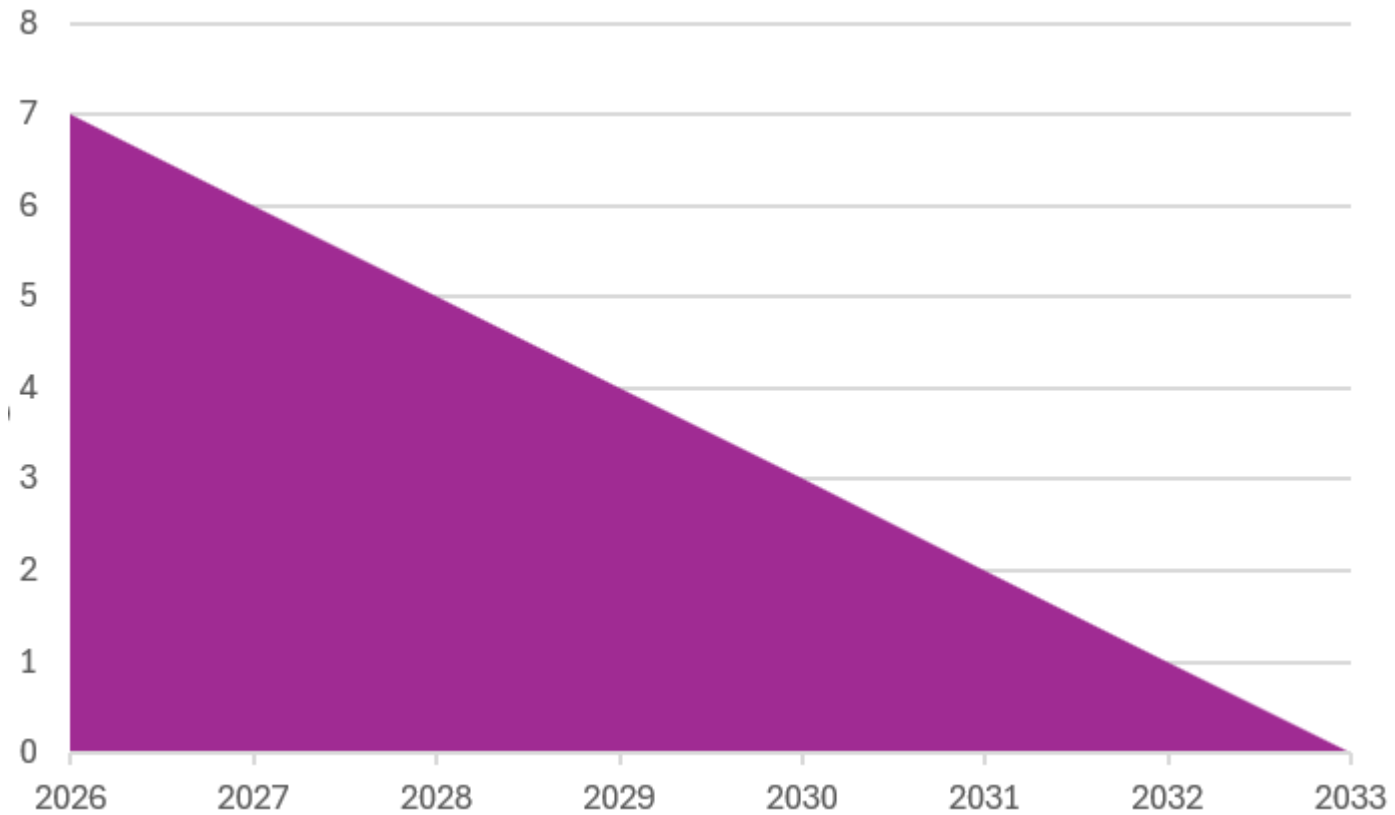
2026 – 2030: 330.000 euro was reeds
voorzien in de meerjarenbegroting

Subsidies SCW & uitgaven Cultuursmakers

Subsidies SCW: het zelf betalen?

Decreet SCW: subsidiedossier

- Beleidsplan aan de hand van eigen missie, visie, zelfanalyse en keuzes vanuit maatschappelijke context
- Inhoudelijk en zakelijk plan dat op elkaar afgestemd is
- Zeer technisch
- Vertaald naar 11 beoordelingselementen, die een score opleveren
 - Vanaf 5 onvoldoendes op gewone beoordelingselementen > negatief resultaat
 - 1 onvoldoende op een **cruciaal beoordelingselement** > negatief resultaat
- Cultuursmakers kreeg in 2023 een slecht rapport op de uitvoering van het lopende beleidsplan 2021 - 2025 en een negatief advies op het plan voor 2026 - 2030

Kanttekening bij het decreet SCW (-)

- Decreet SCW legt de lat hoog en is complex en technisch, vraagt tijd voor vrijwilligersorganisaties en veel verenigingen worstelen met het decreet
- De cultuurfunctie wordt steeds minder gekozen omdat ze moeilijk is
- Er zitten weeffouten in de procedures: de bijsturing zit te ver op het einde, de planlast is te hoog bij remediëring want je moet tegelijk al een nieuw beleidsplan schrijven en er is geen dialoog mogelijk bij bijsturing
- Plots andere beoordeling over cultuur- en gemeenschapsvormende functie geeft rechtsonzekerheid

Kanttekening bij het decreet SCW (+)

Maar ook:

- Het decreet dwingt ons kritisch na te denken over wat we doen in ruil voor autonomie op inhoud
 - Het decreet nodigt uit in beweging te blijven en te vernieuwen
 - De procedure laat veel ruimte voor eigen invalshoeken en experimenten
 - Er is niks mis mee om transparantie rond subsidies te vragen als overheid, intekenen betekent naleven
 - Kans om ons verhaal te vertellen
 - Decreet SCW sluit het dichtst aan bij de huidige werking
-

Historiek werkpunten SCW

2020 beoordeling Beleidsplan 21-25 Voor repliek	2020 beoordeling Beleidsplan 21-25 Na repliek	2023 Visitatie (inspectie)	2025 Remediëring (beoordeling verbeterplan)	2025 beoordeling beleidsplan 26-30
Bijdrage missie en visie aan doelstelling decreet		Relatie missie, visie en maatschappelijke context	Afbakening maatschappelijke thema's en veranderplan	Relatie missie, visie en maatschappelijke context
3 sociaal-culturele rollen	Kritische rol en laboratoriumrol	3 sociaal-culturele rollen	Visie op kritische rol en laboratoriumrol	3 sociaal-culturele rollen
				Werkwijze functiemix
Strategische en operationele doelstellingen		Strategische en operationele doelstellingen	Strategische en operationele doelstellingen	Strategische en operationele doelstellingen
Doelgroepen en kansengroepen: keuzes en aanpak		Actiever inzetten op diversiteit doelgroepen en kansengroepen	Actiever inzetten op diversiteit doelgroepen en kansengroepen	Sociaal-culturele participatie van iedereen, visie op inclusie en diversiteit
Uitgewerkt vrijwilligersbeleid en participatie vrijwilligers				
Toelichting afstemming zakelijke en inhoudelijke deel	Toelichting afstemming zakelijke en inhoudelijke deel	Zakelijk: integrale kwaliteitszorg (PDCA-cyclus)	Kritische zelfreflectie ivf integrale kwaliteitszorg	
Negatief / daling subsidies	Positief met werkpunten / behoud subsidies	Negatief / verplichte remediëring (repliek heeft geen impact)	Negatief met stopzetting subsidies – repliek heeft geen impact	Uitzonderlijk toch beoordeeld maar negatief met stopzetting blijft behouden – ook na repliek

Waar ging het fout?

- Niemand's 'schuld' maar tegelijk ook geen gedeelde verantwoordelijkheid
- Te beperkte gedeelde kennis in huis rond het decreet
- Te weinig gedaan rond bepaalde werkpunten, tips na visitatie niet opgepikt
- Pech bij directiewissel
- Consultants niet gespecialiseerd in complex decreet
- Veel meningen maar weinig gedragenheid > geen gestructureerde participatie
- Disbalans tussen trots (wat goed is, roots) en ambitie (verandering, toekomst)

Maar ook wel **misvattingen** en da's eigenlijk goed nieuws!

Waar gaat het goed?

- 120 groepen actief: levendig lokaal netwerk
- 1000 vrijwilligers, elk jaar komen er weer mensen bij
- Diversiteit in groepen kan inspirerend zijn – van elkaar leren
- Groei lidmaatschappen
- Enorm gedreven team, vrijwilligers en bestuur
- Maatschappelijk relevant:
 - Pal op verbinding en ontmoeting, waar een enorm hoge nood zit
 - Pal op cultuur, waar enorm veel drempels zijn
- Eigen inbreng in de financiering (oorlogskas)
- Goede ideeën in het plan maar staan niet scherp

Het beleidsplan van Cultuursmakers 2026 - 2030

Werkpunten in vogelvlucht

Cultuur
smakers

Werkpunt 'maatschappelijke context'

- Eenzaamheid
- Diversiteit en inclusie
- Polarisatie
- Economische ongelijkheid
- Vrije tijd en zingeving
- Digitalisering
- Vergrijzing
- Duurzaamheid

Werkpunt 'maatschappelijke context'

We hebben niet gekozen in de 8 maatschappelijke uitdagingen. We moeten kritisch kijken en kiezen en bijschaven in onze activiteiten, vanuit een heldere invalshoek. We doen dat samen.

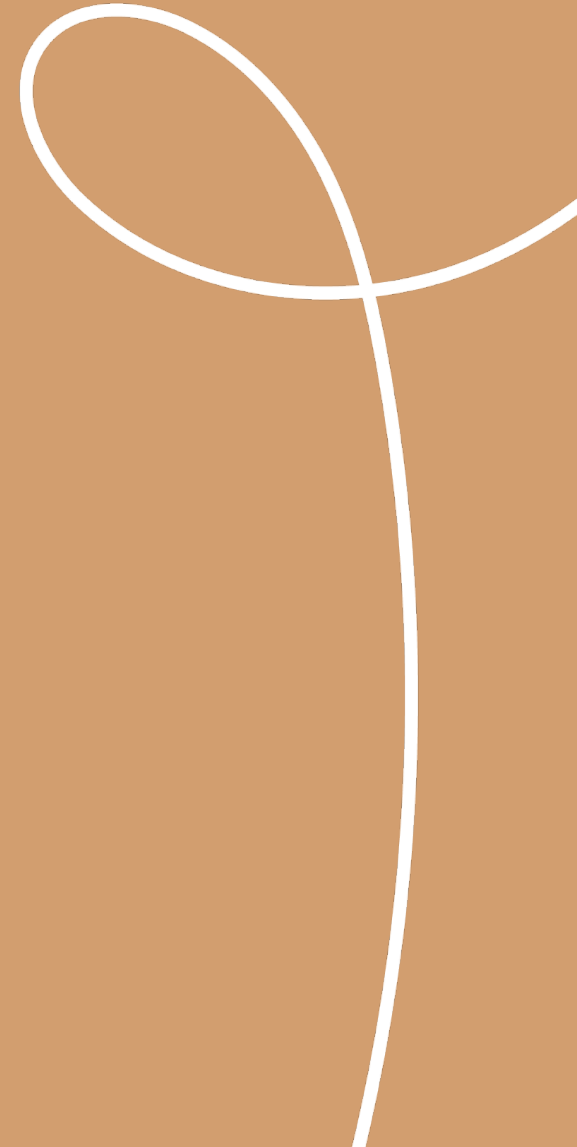

Werkpunt 'sociaal-culturele rollen' en 'functiemix'

We moeten nadenken over waar en hoe we de samenleving willen veranderen. En dan kijken hoe we dat willen doen met bestaand en nieuw aanbod.

We kunnen naast het groepswerk ook fijne zaken ontwikkelen, zoals campagnes of SCW beter inpassen in wat we hebben, zoals de cartoonale.

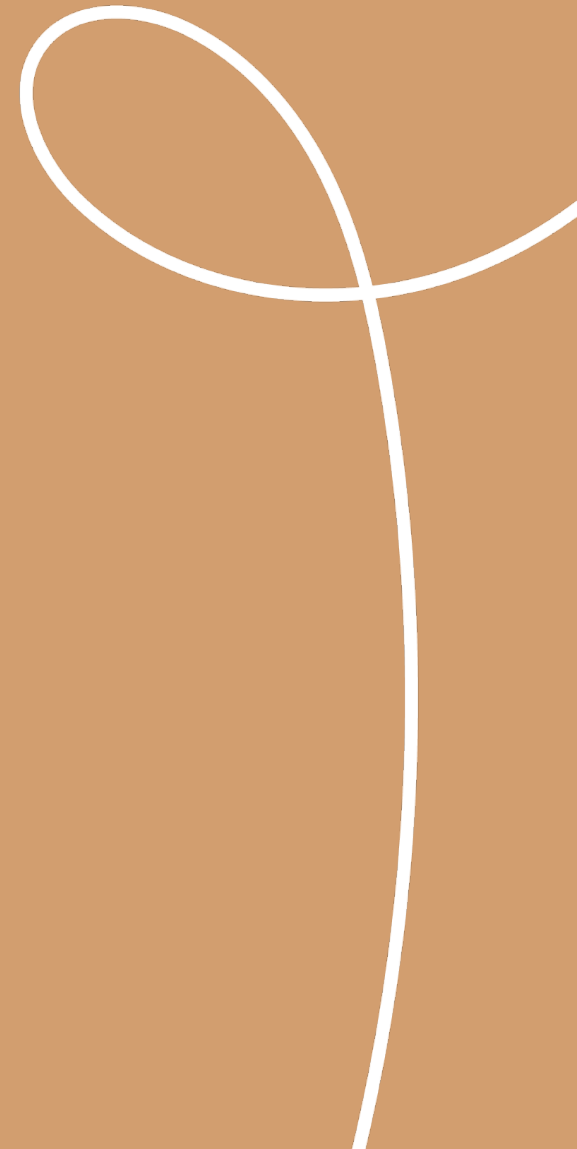
Cultuur en kunst zijn vaak al kritisch op zichzelf, daar kunnen we actief mee aan de slag.

Werkpunt 'doelstellingen'

*Onze doelstellingen moeten
gedragen zijn door team, bestuur
en vrijwilligers.*

*We maken ze SMART: Specifiek,
Meetbaar, Acceptabel,
Realistisch, Tijdsgebonden.*

Werkpunt 'sociale participatie en doelgroepen'

D O E L G R O E P E N	Mensen op weg naar eenzaamheid	Om sociale eenzaamheid te doorbreken en nieuwe verbindingen te creëren via culturele groepsactiviteiten.
	Mensen met een fysieke beperking	Toegankelijkheid bevorderen door specifieke aanpassingen en inclusieve werkvormen.
	Nieuwe inwoners	Sociale cohesie versterken door nieuwe inwoners te betrekken bij lokale activiteiten.
	45-plussers en jonge vijftigers	Deze groep actief betrekken bij cultuurbeleving en intergenerationele programma's.
	Mensen met beperkte financiële middelen	Financiële toegankelijkheid verbeteren om cultuurparticipatie mogelijk te maken.

De keuze voor deze doelgroepen is gebaseerd op omgevingsanalyses die een toenemende eenzaamheid, diversiteit en financiële drempels binnen de samenleving signaleren.

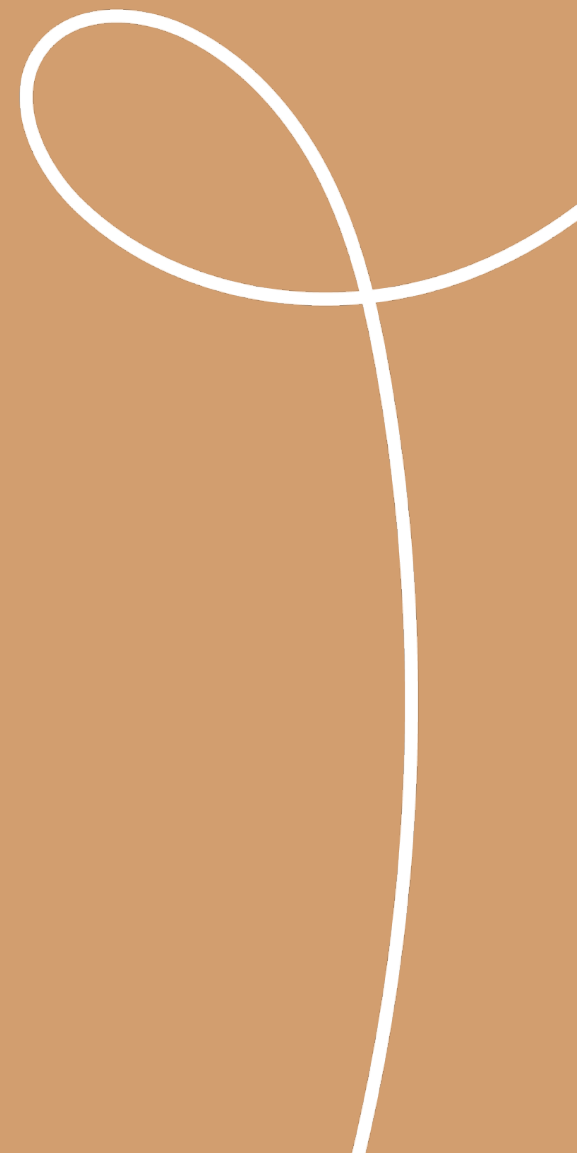
Werkpunt 'sociale participatie'

We doen vanalles over bepaalde doelgroepen, maar vaak niet met hen. Het geeft bewustzijn maar verandert onze werking niet echt.

We zeggen dat onze werking de samenleving weerspiegelt, maar zwijgen over diversiteit rond andere culturen (26% van de bevolking).

We moeten nadenken over vernieuwing - verjonging.

Onze communicatie moet oog hebben voor diversiteit en doelgroepen.

Pluimen voor het potentieel!

- Vrijwilligersbeleid
- Verbinding tussen mensen
- Verbinding tussen groepen
- Mooie werkingscijfers
- Bevordering van cultuurparticipatie
- Lokale verankering
- Potentieel rond de uitdaging vereenzaming

Hoe verder?

1. Aangepast / nieuw beleidsplan op basis van:

- Beoordelingsadviezen
- Beschikbare middelen
- Inhoudelijke informatieronde Lies (RVV, bestuur, team)
- Gesprekken Departement Cultuur, kabinet, externe stakeholders
- Begeleiding De Federatie, deelaspecten extern waar nodig
- Focus: veranderkracht is niet oneindig!

2. Tweede poot uitbouwen: meer eigen inkomsten voor de vzw

Een beleidsplan dient de hele werking, dus is sowieso nodig.

Conclusie

- Cultuursmakers is geen slecht functionerende organisatie
- We hebben wel werkpunten
- Laat ons vertrekken vanuit het positief potentieel
- Laat ons herbronnen met focus en goesting

Even stilstaan

Wat doet dat met jou?

Cultuur
smakers

Workshop: zorgen voor morgen

Denk je mee?

Cultuur
smakers

Waarom ben jij bij Cultuursmakers?

Wat motiveert je om vrijwilliger te zijn bij Cultuursmakers?

Noteer op je blad - individueel

Rond welke maatschappelijke uitdaging moet Cultuursmakers volgens jou werken?

- Eenzaamheid
- Diversiteit en inclusie
- Polarisatie
- Economische ongelijkheid
- Vrije tijd en zingeving
- Digitalisering
- Vergrijzing
- Duurzaamheid
- Andere?

Kruis jouw top 3 aan op je blad

Gesprekspunt 1: Cultuursmakers: koepel en groepen

- Wat is volgens jou de meerwaarde van de koepel vzw?
- Waar ben je tevreden van?
- Wat wil je graag meer zien?

Gesprekspunt 2: Wat als we stevig besparen?

Welke gevaren zie je als we besparen op:

- Personeel / omkadering vanuit de koepel
 - Aanbod vanuit de koepel bv. groepsaankopen, Stadsfestival, papieren inspiratiegids, ...
 - Minder werkingsmiddelen voor de groepen bv. subsidies activiteiten en risicodekkingen
 - Kosten delen / nauw gaan samenwerken met andere organisaties
-

Gesprekspunt 3: Wat als we extra andere inkomsten zoeken?

- Wat zie je als mogelijke extra inkomsten voor de vzw?
- Wat zie je als mogelijke extra inkomsten voor je groep?
- Zou je groep een bijdrage aan de vzw willen doen?

De toekomst lonkt

Afspraak planningsdag 1 maart

Cultuur
smakers

Gezocht

Externe bestuurders

Wat kan en wil jij hier in betekenen?

Lies.pelsmakers@cultuursmakers.be

[Linkedin](#)

Cultuur
smakers

